

Ilona Siwak

Podmiotowość w wypowiedzi filozoficznej i literackiej na przykładzie twórczości Dobrosława Kota (Wita Szostaka)

Streszczenie

Celem pracy jest przedstawienie szczególnego typu „twórczości dwuręcznej” na przykładzie pisarstwa filozoficznego i literackiego Dobrosława Kota (ps. Wit Szostak). Jednym z tematów podejmowanych w obu dyskursach jest możliwość artykulacji podmiotowości, zakorzeniona w relacyjnym myśleniu o podmiocie. W pracy próbuję pokazać, że koncepcja „utruty” Kota, wariant koncepcji podmiotowości, rozwija w twórczy sposób wcześniejsze koncepcje przedstawicieli filozofii dialogu, wyznaczające istotną rolę drugiej osoby w konstruowaniu własnej tożsamości, a zarazem koresponduje ze współczesnymi koncepcjami człowieka jako istoty fragmentarycznej i zmiennej w czasie. Prezentuję tezy literaturoznawców dotyczące artykulacji podmiotu i roli zaimków osobowych w utworze literackim, zwracając uwagę na semantykę drugo- i trzecioosobowych form gramatycznych, a także bezokolicznika. Omawiam również szczególny przypadek narracji drugoosobowej, wskazując miejsca, w których przenikają się dyskurs filozoficzny i literacki. Poddaję analizie przekazy implikowane i stematyzowane w poszczególnych utworach Szostaka, w napięciu między nimi dostrzegając sposób wypowiedzania się „ja” tekstowego. Próbuję pokazać wagę wpływów koncepcji filozoficznych na literaturę oraz na literaturoznawstwo – i odwrotnie. Staram się określić komplementarność tych dziedzin w budowaniu wizerunku człowieka współczesnego. Wskazuję również na sam sposób kreacji podmiotu twórczego w obu tych typach tekstu. Staram się zarysować wnioski z aktualnego stanu badań i wskazać, w którym kierunku należy kontynuować poszukiwania.

Ilona Siwak